

Eriävä mielipide

Rakennus- ja ympäristölautakunta 22.9.2026

§107 Rakentamislupa LP-257-2025-02517 / Båtvikintie 147

Perustelut eriävälle mielipiteelle

Rakentamislupa koskee hallia, joka rakennetaan Prysmianin kaapelivalmistustehtaan uuden kaapelivalmistustornin tuotteiden laatutestaukseen. Prysmianin kaapelivalmistustehdas ja sen laajennukset muodostavat kokonaisuutena hankkeen, johon on sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, koska tehtaaseen kuuluva kaapeleiden lastauslaituri / satama on YVA-lain liitteen I kohta 9 f mukainen hanke, jossa YVA-menettely on pakollinen.

Tehdas on laajentamassa toimintaansa merkittävästi merikaapeleiden valmistuksessa. Merikaapelien tuotanto on tehtaalla mahdollista uuden lastauslaiturin ja sataman ansiosta, sillä merikaapelia voidaan lastata ainoastaan lastauslaiturin kautta kaapelinkuljetusaluksille. Maanteitse merikaapelia ei voida kuljettaa. Lastauslaituri on rakennettu vain Prysmianin tehdasta varten ja tehdas on lastauslaiturin ainoa käyttäjä. Testaushalli ja lastauslaituri ovat toiminnallisesti samaa kokonaisuutta ja keskeisiä Prysmianin toiminnan laajentamisessa. Rakentamisluvan yhteys merikaapelin valmistukseen käy ilmi myös hakemuksesta, jossa todetaan, että "Uuden kaapelivalmistustornin valmistuttua uuden sukupolven tuotteen on tilaajien vaatimusten mukaan laatutestattava." Näin ollen lastauslaituri ja testaushalli ovat samaa YVA-lain tarkoittamaa kokonaisuutta.

Tehdas on toteuttanut 400 metriä pitkän lastauslaiturin-sataman ilman mitään lupakäsittelyä. Lastauslaituria on luvitettu jälkikäteen poikkeamisluvalla rakennus- ja ympäristölautakunnassa 24.2.2026. Lupa- ja valvontavirasto on poikkeusluvan myöntämisen jälkeen antamallaan lausunnolla 2.4.2026 edellyttänyt lastauslaiturilta YVA-menettelyä, sillä hanke on suoraan YVA-lain liitteen I kohta 9 f mukainen hanke, jossa YVA-menettely on pakollinen.

YVA-lain 15 §:n mukaan ympäristövaikutusten arvioinnin on oltava käytettävissä ennen 25 §:n mukaista lupa-asiaa ratkaistaessa. YVA-arviointia ei kuitenkaan ollut käytettävissä lupa-asian käsittelyn aikana eikä arviointia ole edes aloitettu. Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää hankkeen välittömät ja välilliset ympäristövaikutukset. YVA-direktiivissä on selvästi tuotu esille se, että hankkeita tulee tarkastella kokonaisuutena eikä hankkeita saa pilkkoa. Tämä käy ilmi myös komission tiedonannosta C486 seuraavasti: "Unionin tuomioistuin on todennut esimerkiksi hankkeiden pituuden osalta, ettei pitkää hanketta voi jakaa vähämerkityksisiin toisiaan seuraaviin osuuksiin ja siten välttyä kyseisen direktiivin säännösten soveltamiselta sekä koko hankkeen että kyseisestä jakamisesta syntyneiden osuuksien osalta. Jos tämä olisi mahdollista, se voisi vaarantaa vakavalla tavalla direktiivin tehokkuuden, koska tällöin asianomaisten viranomaisten tarvitsisi vain jakaa pitkät hankkeet vähämerkityksisiin toisiaan seuraaviin osuuksiin, jotta ne välttyisivät direktiivin vaatimusten soveltamiselta".

Euroopan kommission antama ohje YVA-direktiivin soveltamisesta (Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive) vahvistaa tulkintaa, että hankkeita ei saa pilkkoa ja YVA-velvoite koskee hanketta kokonaisuudessaan (s. 16):

"A similar situation arises where an environmental impact assessment has not been carried out for a project that, in principle, is not subject to an assessment but involves a modification or an extension covered by the Annexes to the Directive. This situation arose in Case C-2/07, Abraham and Others. In this case, the Court held that 'works to modify an airport with a runway length of 2

100 metres or more thus comprise not only works to extend the runway, but all works relating to the buildings, installations or equipment of that airport where they may be regarded, in particular because of their nature, extent and characteristics, as a modification of the airport itself. That is the case in particular for works aimed at significantly increasing the activity of the airport and air traffic' (paragraph 36). In this case, the Court came to its decision based on an overall assessment criterion and with a view to ensuring the effectiveness of the EIA Directive."

Nyt käsiteltävänä olevaa rakentamislupaa käsitellessään kunnalla on ollut tiedossa se, että YVA-lain mukainen arviointivelvollisuus koskee Prysmiania, sillä tehtaaseen kuuluu YVA-lain liitteen I mukainen lastauslaituri. Lastauslaiturin YVA-tarpeesta on päättänyt YVA-lain yhteysviranomainen eli Lupa- ja valvontavirasto. Kunta toimii vakavan virheellisesti luvittaessaan hanketta pilkottuina osuuksina ennen YVA-menettelyn toteuttamista. Tällöin jää toteutumatta YVA-lain tavoite edistää ympäristövaikutusten arviointia ja arvioinnin yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kaikkien tiedon saantia ja osallistumismahdollisuuksia (YVA-laki 252/2017, 1 §).

Saara Huhmarniemi